

**КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО, КРИМІНОЛОГІЯ, КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО.
КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС, КРИМІНАЛІСТИКА ТА
СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА**

УДК 343.13+378.147

DOI: <https://doi.org/10.33098/2078-6670.2023.16.28.100-116>

**ПРОБЛЕМАТИКА НАБРАННЯ ЧИННОСТІ ПОЛОЖЕННЯМИ ПУНКТУ 10
ЧАСТИНИ 1 СТАТТІ 284 КПК (АБО ЧОМУ ВАЖЛИВО РОЗМЕЖОВУВАТИ
ПРАВИЛА ОБЧИСЛЕННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ СТРОКІВ ВІД ПРАВИЛ
НАБРАННЯ ЧИННОСТІ ПОЛОЖЕННЯМИ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ
АКТІВ), НЕМОЖЛИВІСТЬ ЗВОТНОЇ ДІЇ ТА АСПЕКТИ ЙОГО
ЗАСТОСУВАННЯ У ВИПАДКУ НАПРАВЛЕННЯ ОБВИНУВАЛЬНОГО АКТУ ДО
СУДУ ЗА МЕЖАМИ СТРОКУ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ**

Басиста Ірина Володимирівна,
докторка юридичних наук, професорка,
професорка кафедри кримінального процесу та криміналістики Львівського
державного університету внутрішніх справ,
вул. Городоцька, 26, м. Львів, Україна, 79007
e-mail: basysta-i@ukr.net
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9707-7386>

Йосифович Данило Ігорович,
кандидат юридичних наук, доцент, заступник директора Інституту з
підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції
Львівського державного університету внутрішніх справ
e-mail: yosyfovych_danylo@ukr.net
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5510-9781>

Мета. У цій науковій розвідці поставлено за мету на основі розрізнення правил обчислення процесуальних строків та правил набрання чинності положеннями нормативно-правових актів, дати відповіді на запитання щодо дати набрання чинності положеннями пункту 10 частини 1 статті 284 КПК України та ймовірності зворотної дії цього пункту. Серед процесуальних передумов проблематики відстежено ситуацію за якої можна ставити питання чи стороною обвинувачення направлено обвинувальний акт до суду поза межами строку досудового розслідування, визначеного статтею 219 КПК України, ствердна відповідь на котре буде підставою для прийняття процесуального рішення про закриття кримінального провадження відповідно до пункту 10 частини 1 статті 284 КПК України. За протилежного розвитку подій, коли відповідь загалом буде негативною, так як, для прикладу, відкриття матеріалів іншій стороні відбулося таким чином, що у його результаті стороною обвинувачення обвинувальний акт направлено до суду в межах строку досудового розслідування, то й зникне процесуальна нагода для застосування означеної процесуальної підстави для закриття кримінального провадження відповідно до згаданого вже пункту 10 частини 1 статті 284 КПК України **Методика.** Застосовано аналіз та синтез чинних та тих, котрі вже втратили чинність положень нормативно-правових актів із відповідною аргументацією такого дискурсу; наукових підходів та висновків суддів про застосування правових норм та про розуміння і тлумачення окремих понять; індукцію та дедукцію при формуванні власних авторських висновків. Системно-структурний та функціональний **методи** використані у процесі проведення цього наукового пошуку. **Результати.** Сформовано авторське переконання, що не слід допускати підміни понять, зокрема замість звернення до загальних умов та

існуючих правил набрання чинності положеннями закону застосовувати унормовані у КПК України елементи чи загалом й алгоритми порядку обчислення процесуальних строків. Доведено, що назва статті 290 КПК України та її наповнення стосуються «відкриття матеріалів іншій стороні», а не лише відкриття матеріалів досудового розслідування. З такого переконання, серед іншого, слідує умовивід, що строк ознайомлення сторони обвинувачення з матеріалами, відкритими їй стороною захисту, мав би виключатися зі строку досудового розслідування, передбаченого статтею 219 КПК України. **Наукова новизна та практична значимість.** Судову практику щодо задекларованої проблематики можна розділити на дві протилежні «течі», як і наукові пошуки молодих науковців та знаних процесуалістів. Вірилося, що чергове рішення об'єднаної палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду міститиме вичерпні висновки із означеного кола питань. Але на жаль...Окремі авторські роздуми щодо наукових та процесуальних аргументів, які децю відмінні від тих, котрі наведено у постанові Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 11 вересня 2023 року зроблено спробу викласти на цих шпальтах.

Ключові слова: відкриття матеріалів іншій стороні, сторона захисту, сторона обвинувачення, строки досудового розслідування, закриття кримінального провадження, складання обвинувального акту, направлення обвинувального акту до суду поза межами строку досудового розслідування.

Iryna Basysta

*Doctor of Law, Professor, Professor of the Department of Criminal Procedure and Criminalistics, Lviv State University of Internal Affairs,
26 Horodotska St., Lviv, Ukraine, 79007
e-mail: basysta-i@ukr.net*

Danylo Yosyfovych

*Philosophy Doctor in Law, Associate Professor, Deputy Head of the Institute for training specialists for the Units of the National Police of Ukraine
Lviv State University of Internal Affairs
e-mail: yosyfovych_danylo@ukr.net*

THE ISSUE OF COMPLIANCE WITH THE PROVISIONS OF ARTICLE 284, PART 1, PARAGRAPH 10 OF THE CRIMINAL PROCEDURE CODE (OR WHY IT IS IMPORTANT TO DISTINGUISH BETWEEN THE RULES FOR CALCULATING PROCEDURAL DEADLINES AND THE RULES FOR THE ENTRY INTO FORCE OF THE PROVISIONS OF NORMATIVE LEGAL ACTS), THE IMPOSSIBILITY OF RETROACTIVE EFFECT, AND ASPECTS OF ITS APPLICATION IN THE CASE OF SUBMITTING A CHARGE TO THE COURT OUTSIDE THE PRE-TRIAL INVESTIGATION PERIOD

Purpose. *The purpose of the research is to provide answers to the questions regarding the date of entry into force of the provisions of Article 284, Part 1, Paragraph 10 of the Criminal Procedure Code of Ukraine and the probability of retroactive effect of this Paragraph, based on the distinction between the rules for calculating procedural terms and the rules for the entry into force of the provisions of normative legal acts. Among the procedural prerequisites of the problem, the situation in which it is possible to raise the question of whether the prosecution has submitted an indictment to the court outside the period of the pre-trial investigation defined by Article 219 of the Criminal Procedure Code of Ukraine, the affirmative answer to which will be the basis for making a procedural decision to close the criminal proceedings in accordance with Paragraph 10 of Part 1 of Article 284 of the Criminal Procedure Code of Ukraine. In the opposite case, when the answer is generally negative, since, for example, the disclosure of materials to the other party resulted in the prosecution submission of the indictment to the court within the pre-trial investigation period, the procedural ground for applying the specified procedural ground for closing the criminal proceedings in accordance with the aforementioned Paragraph 10 of Part 1 of Article 284 of the Criminal Procedure Code of Ukraine will disappear.*

Methodology. *The authors used the analysis and synthesis of current and expired provisions of legal acts with the relevant arguments of such discourse; scientific approaches and conclusions on the application of legal norms and on the understanding and interpretation of certain concepts; induction and deduction in formulating the authors' own conclusions. The systemic-structural and functional **methods** were used in the course of the scientific research.*

Results. *It is grounded that substitution of concepts should not be allowed, in particular, instead of referring to the general conditions and existing rules for the entry into force of the provisions of law, the elements regulated by the Criminal Procedure Code of Ukraine or, in general, the algorithms for calculating procedural deadlines should be applied. It is proved that the title of Article 290 of the Criminal Procedure Code of Ukraine and its content relate to "disclosure of materials to the other party", and not only to disclosure of pre-trial investigation*

materials. This belief leads to the conclusion that the period for the prosecution to familiarize itself with the materials disclosed to it by the defense should be excluded from the pre-trial investigation period provided for in Article 219 of the Criminal Procedure Code of Ukraine.

Scientific novelty and practical significance. The judicial practice regarding the declared issues can be divided into two opposing "currents", as can the scientific research of young scholars and well-known proceduralists. It was believed that the next decision of the joint chamber of the Criminal Court of Cassation of the Supreme Court would contain comprehensive conclusions on the above-mentioned range of issues. But unfortunately... An attempt has been made to present some of the authors' thoughts on scientific and procedural arguments which are somewhat different from those contained in the decision of the Cassation Criminal Court of the Supreme Court dated September 11, 2023.

Key words: disclosure of materials to the other party, defense, prosecution, term of pre-trial investigation, closure of criminal proceedings, drawing up an indictment, submission of an indictment to court outside the term of pre-trial investigation.

Постановка проблеми. Ще 10 квітня 2023 року членами Науково-консультативної ради при Верховному Суді було отримано звернення судді Касаційного кримінального суду Верховного Суду у справі № 711/8244/18 (провадження № 51-769км22). Основні його позиції полягали в тому, що пункт 10 частини 1 статті 284 КПК України передбачає прийняття процесуального рішення про закриття кримінального провадження, якщо після повідомлення особі про підозру закінчився строк досудового розслідування, визначений статтею 219 КПК, крім випадку повідомлення особі про підозру у вчиненні тяжкого чи особливо тяжкого злочину проти життя та здоров'я особи [1]. Таке доповнення статті 284 КПК пунктом 10 до її першої частини відбулося згідно із Законом України від 03 жовтня 2017 року №2147- VIII «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» (далі – Закон 2147). Пункт 4 § 2 розділу 4 цього ж Закону (далі – Пункт 4 § 2) передбачив, що пункт 10 і ряд інших змін до КПК вводяться в дію через три місяці після набрання чинності цим Законом, не мають зворотної дії в часі та застосовуються до справ, по яким відомості про кримінальне правопорушення внесені в ЄРДР після введення в дію цих змін. Відповідно до Розділу 6 «Прикінцеві положення» цього Закону він набрав чинності з дня початку роботи Верховного Суду, визначеного рішенням його Пленуму відповідно до Закону України «Про судоустрій і статус суддів». Постановою Пленуму Верховного Суду від 30 листопада 2017 року днем початку роботи Верховного Суду визначено 15 грудня 2017 року. Але у практиці Верховного Суду існує суперечність щодо дати введення в дію змін до КПК, згаданих у пункті 4 § 2, у тому числі пункту 10:15 чи 16 березня 2018 року [2].

Також у зверненні до НКР при Верховному Суді зазначалося, що у справі № 711/8244/18 (провадження № 51-769км22) сторона обвинувачення стверджувала, що пункт 10 частини 1 статті 284 КПК України введено в дію 16 березня 2018 року, що відображено також в практиці Суду (наприклад, постанови від 02 лютого 2022 року у справі № 522/7444/21, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/102999881>; від 01 червня 2022 року у справі № 348/1674/19, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104583172>; від 17 серпня 2022 року у справі № 175/1370/21; <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105935745>). Сторона захисту наполягала, що цей пункт введено в дію 15 березня 2018 року, посилаючись на постанову Об'єднаної палати Касаційного кримінального суду від 31 жовтня 2022 року, де у висновку зазначено, що зміни до КПК, згадані в пункті 4 § 2 застосовуються у кримінальних провадженнях, внесених до ЄРДР з 15 березня 2018 року (Справа № 753/12578/19, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/107219619>). Така ж дата вказана в ухвалі Суду від 12 травня 2021 року (Справа № 243/14924/19, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96856723>) [2].

Також у зверненні судді ККС Верховного Суду значилося, «...що на відміну від цієї справи, у якій ця дата має вирішальне значення для визначення застосовності пункту 10, у справах, на які посилаються сторони, ця дата не впливала на рішення, а тому згадана без детального обґрунтування» [2].

Також викликає дискусію питання щодо зворотної дії пункту 10 частини 1 статті 284 КПК. «Якщо датою введення в дію пункту 10 вважати 16 березня 2018 року, то сторона обвинувачення стверджує, що це провадження не може бути закрите на його підставі, оскільки відповідно до пункту 4 § 2 він не може бути застосований до проваджень, по яким відомості внесені до ЄРДР до введення в дію пункту 10. Таке тлумачення узгоджується і з позицією Суду, висловленою в ряді рішень (Постанови від 20 жовтня 2022 року, справа № 148/1223/19, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/107011989>; від 19 травня 2022 року, справа № 722/151/20, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104477449>; ухвала від 11 квітня 2019 року, справа № 647/1297/17, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/81139149>). Разом із тим сторона захисту послалася на ухвалу Третньої судової палати Касаційного кримінального суду від 16 лютого 2022 року, в якій зазначено: «Посилання прокурора на те, що ... зміни, якими частину 1 статті 284 КПК України доповнено пунктом 10, введені в дію з 15 березня 2018 року, а тому ... не можуть застосовуватись до кримінального провадження, ... відомості про яке були внесені до ЄРДР ... до введення в дію цих змін, не є обґрунтованим, оскільки частина 1 статті 5 КПК України передбачає, що процесуальне рішення приймається згідно з положеннями цього Кодексу, чинними на момент прийняття такого рішення» (Справа № 725/5513/19, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/103466813>)» [2].

Власні аргументи щодо поставленої перед членами НКР при Верховному Суді проблематики, котра вище означена, вже було наведено у авторському науковому висновку [3], а на шпальтах цієї наукової розвідки спробуємо більш описово навести їх для широкого кола наукової спільноти та практиків задля розширення меж науково-практичної дискусії та залучення до неї більш чисельнішої аудиторії, та для спільного формування базових правових орієнтирів у цій царині. Зокрема для формулювання відповідей на такі питання, як: «Чи може застосовуватись пункт 10 частини 1 статті 284 КПК до кримінальних проваджень, відомості про які внесені до ЄРДР до введення в дію цього положення? Чи можна вважати Пункт 4 §2 спеціальною нормою по відношенню до статті 5 КПК і, відповідно, у спеціально визначеній ним ситуації перевага має надаватися йому, а не загальній нормі статті 5 КПК, відповідно до якої процесуальне рішення приймається згідно з положеннями цього Кодексу, чинними на момент прийняття такого рішення? Також викликає дискусію питання щодо періоду ознайомлення прокурора з матеріалами сторони захисту. У цій справі суд першої інстанції дійшов висновку, що після виконання 25 вересня 2018 року стороною захисту вимог статті 290 КПК два дні, які залишалися від строку досудового розслідування, спливали 27 вересня 2018 року. Прокурор у касаційній скарзі зазначив, що на запит прокурора від 20 вересня 2018 року щодо наявності у сторони захисту доказів, які вони мають намір використовувати в суді, захисник обвинуваченого надав прокурору копії відповідних документів 28 вересня 2018 року. Таким чином прокурор вважав, що період з 20 вересня 2018, коли стороні захисту було відкрито матеріали сторони обвинувачення, до 28 вересня 2018 року, коли прокурор закінчив ознайомлення з матеріалами сторони захисту, не повинен включатися до строку досудового розслідування. Відповідно, за таких умов строк досудового розслідування сплив 30 вересня 2018 року, однак, оскільки ця дата припала на вихідний день, то він закінчився 01 жовтня 2018 року. Частина 3 статті 219 КПК (в редакції, що діяла у вересні-

жовтні 2018 року) передбачала: «Строк ... ознайомлення з матеріалами досудового розслідування сторонами кримінального провадження в порядку, передбаченому статтею 290 цього Кодексу, не включається у строки досудового розслідування, передбачені цією статтею». Колегія суддів Першої судової палати Касаційного кримінального суду, яка передала провадження на розгляд об'єднаної палати погодилася з позицією прокурора та вважала, що строк ознайомлення сторони обвинувачення з матеріалами, відкритими стороною захисту, мав бути виключений зі строку досудового розслідування, передбаченого статтею 219 КПК. У той же час Судом висловлювалася протилежна позиція. У постанові Третньої судової палати від 01 червня 2022 року зазначено, що звернення прокурора в порядку частини 6 статті 290 КПК із запитом до сторони захисту про доступ до матеріалів, які сторона захисту має намір використати як докази в суді, не впливає на перебіг строку досудового розслідування (Справа №348/1674/19, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104583172>). Така ж позиція висловлена в деяких інших рішеннях Суду (Ухвали від 14 вересня 2021 року у справі № 760/34267/19, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99575319>; від 10 січня 2022 року у справі № 617/1839/19, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/102478317>; постанова від 23 лютого 2022 року у справі № 935/154/20, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/103906888>). У цих рішеннях Суд ґрунтує свій висновок на тлумаченні виразу «матеріали досудового розслідування», вжитому у частині 5 статті 219 КПК (на момент подій у цьому провадженні діяла ч. 3 статті 219 КПК, що містила аналогічну норму), вважаючи, що цей вираз не може стосуватися матеріалів сторони захисту. Однак, колегія суддів Першої судової палати ККС звертала увагу на те, що такий підхід до тлумачення цього положення статті 219 КПК ігнорує той факт, що цією ж нормою передбачено ознайомлення «сторонами кримінального провадження» [2].

Аналіз останніх досліджень та публікацій засвідчує, що такі науковці, як І.В. Гловюк, Є.В. Діденко, О.М. Дроздов, Д.М. Захарків, В. Козій, А.Г. Маланюк, В. Михайленко, А. Орлеан, Н.З. Рогатинська, Н.М. Сенченко, Є.В. Смирнов, К.Л. Стеченко, Г.К. Тетерятник, С.Б. Фомін та інші дослідники низку своїх наукових пошуків присвятили окремим аспектам означеної у назві статті проблематики. При цьому, без однозначних відповідей залишилися ті із складових дослідження, котрі сформульовані у суддівському зверненні та щодо яких як науковці, так і практики, зокрема судді, прокурори обрали кардинально протилежні позиції.

Постановка завдання. Ставиться завдання проведення аналізу та синтезу поглядів науковців і практиків, законодавчих положень, а також судових рішень та висновків, котрі у них наявні, задля напрацювання пропозицій, аргументів та формулювання умовиводів щодо дати набрання чинності положеннями пункту 10 частини 1 статті 284 КПК України та ймовірності зворотної дії цього пункту, а також запланований огляд складових однієї із тих процесуальних передумов (направлення обвинувального акту до суду поза межами строку досудового розслідування), у результаті якої існує ймовірність прийняття процесуального рішення про закриття кримінального провадження за цією підставою.

Виклад основного матеріалу дослідження.

І. Якою вважати дату введення в дію положень, згаданих у пункті 4 §2 розділу 4 Закону 2147, у тому числі пункту 10 частини 1 статті 284 КПК, 15 березня 2018 року чи 16 березня 2018 року? Чи має пункт 10 частини 1 статті 284 КПК зворотню дію? Чи можна вважати пункт 4 §2 спеціальною нормою по відношенню до статті 5 КПК і, відповідно, у спеціально визначеній ним ситуації перевага має надаватися йому, а не

загальній нормі статті 5 КПК, відповідно до якої процесуальне рішення приймається згідно з положеннями цього Кодексу, чинними на момент прийняття такого рішення? [2]

Варто констатувати, що проблеми, котрі виникають у цій царині не вперше ставляться на вирішення перед членами НКР при Верховному Суді. Так, у зверненні датованому 28.06.2022 у справі №705/1850/21 (провадження № 51-5604км21) від судді ККС ВС Макаровець Алли Миколаївни, для розгляду та вирішення пропонувалися такі питання: яким чином мають враховуватися в строк досудового розслідування, передбачений п. 1 ч. 3 ст. 219 КПК, особливості закінчення дізнання, які встановлені в ст. 301 КПК (ч. 1 цієї статті – щодо зобов'язань дізнавача і строків їх виконання, ч. ч. 2, 5 цієї статті – щодо зобов'язань прокурора і строків їх виконання), з урахуванням положень, передбачених ч. 2 ст. 298 КПК та чи може застосування строків, визначених у ч. ч. 1, 2, 5 ст. 301 КПК, у своїй сукупності виходити за межі строків, передбачених п. 1 ч. 3 ст. 219 КПК, вплив яких є підставою для закриття кримінального провадження? [4] (готувалися з цих питань наукові висновки [5] та публікації [6, с.32-40; 7, с.127-132]). Щодо правозастосування частини 5 статті 219 КПК України також готувалися наукові висновки [8] (які отримували науково-практичне поширення [9; 7, с.44-57]) на виконання звернення від судді ККС Верховного Суду Юрія Миколайовича Луганського у справі № 216/4805/20 [10]. Аналогічною була і ситуація із тлумаченням статті 290 КПК України [11] (на виконання звернення від судді Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду Голубицького Станіслава Савелійовича у справі № 522/1714/16-к). Були у цій царині й інші звернення суддів щодо яких у наукових висновках [12] та публікація [13, с.123-128; 7, с.15-18] відображалися власні авторські міркування.

Приступаючи до розгляду запропонованих, нам, як членам НКР при Верховному Суді завдань, котрі сформульовані у зверненні судді у справі № 711/8244/18 (провадження № 51-769км22) варто повторно зазначити, що на сьогоднішній день на підставі пункту 10 частини 1 статті 284 КПК України кримінальне провадження закривається в разі, «...якщо після повідомлення особі про підозру закінчився строк досудового розслідування, визначений статтею 219 цього Кодексу, крім випадку...» [1]. Не дивлячись на означені законодавчі положення, а також й на таке формулювання, що «...зміни не мають зворотної дії в часі та застосовуються до справ, по яким відомості про кримінальне правопорушення, внесені в ЄРДР після введення в дію цих змін» [1], у судовій практиці та у доктрині підходи до такого стану справ різняться та консенсус відсутній. Зокрема на адресу членів НКР при Верховному Суді у 2022 році вже надходило звернення від судді Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду Германа Миколайовича Анісімова у справі № 753/12578/19 (провадження № 51-206км022) для з'ясування окремих наукових позицій у цій царині, а саме щодо того, чи поширюються повноваження слідчого судді на прийняття процесуального рішення про продовження строків досудового розслідування виключно на провадження, які розпочаті «після 16 березня 2018 року»¹. Вже згадувалося, що із цієї проблематики було підготовлено науковий висновок [15], а також більш розлоге дилему висвітлено у відповідних публікаціях [16, с.287-292; 7, с.57-61]. Зокрема висловлено підтримку (про що відображено у відповідному науковому висновку [15], а згодом і на шпальтах юридичної

¹ Формулювання наведене аналогічно до вжитого суддею ККС ВС у зверненні до членів НКР при ВС (справа № 753/12578/19 (провадження № 51-206км022)) із реєстраційним вхідним номером Верховного Суду 340/0/26-22 від 09.09.2022.

періодики [16, с.287-292; 7, с.57-61]) тим судженням, які ще у грудні 2021 року оприлюднила суддя Вищого антикорупційного суду Віра Михайленко у публікації «Креативність чи безсистемність? Дві системи обчислення і продовження строків досудового розслідування». Авторка висвітлила цілу горстку проблем у цій царині, зокрема: про об'єктивно необхідний строк; що варто розуміти під вживаним законодавцем терміном «справа» та що слід робити для того, щоб «...через 4 роки після прийняття Закону № 2147-VII не постало питання про те, чим він є: відтермінованим саботажом кримінальних проваджень, що на час прийняття закону перебували в активній фазі, чи проявом популізму без оцінки наслідків для сфери кримінальної юстиції» [17]. Також й інші судді ще починаючи з 2018 року оприлюднювали свої науково-практичні позиції, на кшталт питань застосування змін до КПК України в розрізі зворотної дії процесуального закону, де, серед іншого, автори зазначали, що «...необхідно звернути увагу на статтю 5 КПК України, яка визначає загальні положення дії кримінального процесуального закону в часі, і регламентує, що процесуальна дія проводиться, а процесуальне рішення приймається згідно з положеннями цього Кодексу, чинними на момент початку виконання такої дії або прийняття такого рішення. Допустимість доказів визначається положеннями цього Кодексу, які були чинними на момент їх отримання. Наведене свідчить, що норми «Прикінцевих положень» Закону № 2147- VIII, які забороняють зворотню дію в часі прийнятих до КПК змін, не узгоджуються з положеннями статті 5 КПК України, які констатують обов'язковість застосування тільки чинного процесуального закону на момент початку виконання дії або прийняття рішення, і не передбачають винятків з цього правила» [18] тощо.

Із огляду наведеного, задля формулювання аргументів на обґрунтування власної точки зору, видається, що варто звернутися до тих підходів та правил, які стосуються набрання чинності нормативно-правовими актами. Так доречним та вдалим є наукове підґрунтя такого авторського умовиводу, згідно якого, в унісон усталеного у теорії права підходу щодо набрання чинності нормативно-правовими актами (1-з моменту офіційного оприлюднення чи через певний строк з цього моменту; 2-із моменту прийняття НПА; 3- з конкретної дати, передбаченої самим НПА; 4- з моменту державної реєстрації НПА чи через певний строк від цієї реєстрації [19, с.176]), «...для кримінального процесуального законодавства характерним є набрання чинності його нормами з моменту їх офіційного оприлюднення чи через певний строк з цього оприлюднення або із конкретної дати, передбаченої у НПА. Поряд з цим іноді законодавець пов'язує набрання чинності кримінальним процесуальним законом з днем початку роботи відповідної установи» [19, с.176], що й фактично базисно наявне у розглядуваному нами випадку (15 грудня 2017 року – початок роботи Верховного Суду). Але ж і паралельно наявна й інша обов'язкова умова, адже «...статтю 284 КПК було доповнено пунктом 10 згідно із Законом України від 03 жовтня 2017 року №2147- VIII «Про...». Пункт 4 § 2 розділу 4 цього ж Закону (далі – Пункт 4 § 2) передбачив, що пункт 10 і ряд інших змін до КПК вводяться в дію через три місяці після набрання чинності цим Законом, не мають зворотної дії в часі та застосовуються до справ, по яким відомості про кримінальне правопорушення внесені в ЄРДР після введення в дію цих змін» [2], – цитуємо цілком вірне узагальнення стану справ у цій царині зі звернення судді до членів НКР у справі № 711/8244/18 (провадження № 51-769км22) із реєстраційним вхідним номером Верховного Суду 110/0/26-23 від 10.04.2023. Але задаючись питанням, чи є на сьогодні (із тексту Великої української юридичної енциклопедії слідує, що ще у 2020 році один із авторів її дев'ятнадцятого тому, а саме професор О.М. Дроздов ставив перед собою таке питання, а може і раніше

працював із цією проблематикою...(том видання датований саме цим роком)) в Україні спеціальний закон, який би регулював питання з'ясування моменту набрання чинності положеннями кримінального процесуального законодавства, О.М. Дроздов, на сторінках Великої української юридичної енциклопедії, констатував, що «...такого спеціального закону немає» [19, с.176-177]. Але цим дослідником й не вказано власної точки зору, яким днем відбулося набрання чинності означеними вище конкретними положеннями Закону, хоча контекстне такий висновок напрашувався. Виходячи із всього викладеного, й не вбачається підстав звертатися до наступного дня, як це буває у випадках, коли мова йде про три місяці (чи інший період) «...з дня, наступного за днем його опублікування» тощо (див. як приклад ЗУ «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» від 2.06.2016. і т.д.). *Отже, наш категоричний підхід до вирішення цієї проблематики полягає в тому, що для визначення дати набрання чинності положеннями пункту 10 частини 1 статті 284 КПК України слід, в першу чергу, виходити із загальних правил набрання чинності положеннями нормативно-правових актів, враховуючи особливості набрання чинності кримінальним процесуальним законом.*

Своєю чергою об'єднана палата Касаційного кримінального Суду Верховного Суду обрала геть інший підхід. Так, для аргументації тез постанови від 11 вересня 2023 року по справі № 711/8244/18 (провадження № 51-769 кмо 22) судді перейшли в іншу площину, тобто замість використання загальних умов та існуючих правил набрання чинності положеннями закону (див. набрання чинності нормативно-правовими актами), застосовано унормований у КПК України елемент («алгоритм» див. згадану вище постанову) порядку обчислення **процесуальних строків** і при цьому зроблено посилання на частину 5 статті 115 КПК України («...виходячи із положень КПК, які визначають алгоритм обчислення процесуальних строків» див. згадану вище постанову) [20]. Такий підхід видається нам не вдалим. Адже варто розуміти, що процесуальні строки це перш за все ті, які встановлені КПК для певних кримінальних процесуальних дій та прийняття процесуальних рішень, для забезпечення швидкого та повного розслідування та судового розгляду, серед іншого це й строки, що відведені КПК для збирання, перевірки та закріплення доказів тощо. Це стандарти ефективного розслідування, які «...втілюють оперативність та розумну швидкість» [21, с.248]. «Це час для виконання суб'єктами кримінальних процесуальних відносин певних процесуальних дій (іноді утримання від них)...» [22, с.801]. «Кримінальне процесуальне право використовує строки з метою забезпечення ефективності регулювання відносин, що виникають між учасниками провадження...» [23, с.599]. І насамкінець частина 1 статті 113 КПК України передбачає, що «процесуальні строки – це встановлені законом або відповідно до нього прокурором, слідчим суддею або судом проміжки часу, у межах яких учасники кримінального провадження зобов'язані (мають право) приймати процесуальні рішення чи вчиняти процесуальні дії» [1]. *Отже немає і не може бути жодних передумов та підстав ототожнювати процесуальні строки із загальними умовами та існуючими правилами набрання чинності положеннями закону.*

У продовження задекларованої у назві статті проблематики варто підкреслити, що дилема, котра того часу розглядалася за зверненням судді Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду Германа Миколайовича Анісімова у справі № 753/12578/19 (провадження № 51-206кмо22) до членів НКР при Верховному Суді, стосувалася визначення правового режиму, котрий варто застосовувати в такому одному провадженні, у котре об'єднано матеріали кількох досудових розслідувань, тобто досліджувалося питання, чи приймаючи процесуальне рішення про доцільність продовження строків у

об'єднаних матеріалах досудових розслідувань варто виходити із першого факту внесення відповідних відомостей до ЄРДР, чи за точку відліку для застосування правового режиму (бо як вже зазначалося вище, він зазнавав законодавчих змін) обрати «теперішній» момент, коли склалася необхідність прийняття процесуального рішення щодо продовження строків досудового розслідування (бо частина 1 статті 5 КПК України унормовує, що «...процесуальне рішення приймається згідно з положеннями цього Кодексу, чинними на момент початку виконання такої дії або прийняття такого рішення» [24]). Також тоді, за описаних минулих реалій, констатувалося [15], що наявні непоодинокі судові рішення, де підняті питання вже вирішувалися (ухвала слідчого судді Вищого антикорупційного суду Віри Михайленко від 8.04.2020 у справі №991/2199/20, провадження 1-кк/991/2244/20; постанова Верховного Суду від 23 квітня 2020 р. у справі № 310/9496/19; постанова Третньої судової палати Касаційного кримінального суду від 26 травня 2021 р. у справі № 199/4574/20 та інші). Також було констатовано відсутність єдності суддів у підходах до розуміння та тлумачення низки проблемних питань у редакції КПК України з 15.03.2018 р., зокрема і обчислення та продовження строку досудового розслідування та того суб'єкта, котрий уповноважений приймати таке процесуальне рішення. У власному науковому висновку [15] та подальших публікаціях на його основі [16, с.287-292; 7, с.57-61] підтримано раніше сформульовану авторську позицію, що «...логічним і з процесуальної точки зору та обґрунтованим вбачається підхід, коли у кримінальних провадженнях, розпочатих до 15.03.2018 р., строк досудового розслідування не продовжувався до моменту повідомлення про підозру, а у справах за підозрою особи – продовжувався прокурором відповідного рівня» [17]. Ще раз підкреслимо, що звернення судді ККС ВС до членів НКР при ВС (справа № 753/12578/19 (провадження № 51-20бкм022)) із реєстраційним вхідним номером Верховного Суду 340/0/26-22 від 09.09.2022. та відповідний науковий висновок [15] стосувалися не аналогічних, у порівнянні до звернення у справі № 711/8244/18, провадження № 51-769км22 (із реєстраційним вхідним номером Верховного Суду 110/0/26-23 від 10.04.2023.) правових ситуацій. Також згоджуємося, що за першим суддівським зверненням, на відміну від сьогоднішньої ситуації, у якій ця дата має вирішальне значення для визначення застосовності пункту 10, тоді (у справі за попереднім, вже згаданим суддівським зверненням) чітко ця дата (15 березня 2018 року чи 16 березня 2018 року) не була домінантно-визначальною. При цьому, не можемо погодитися із формулюванням, що вона (дата) «...згадана без детального обґрунтування» [2]. При цьому, «універсально» по відношенні до обох правових ситуацій (попередньої аналізованої та сьогоднішньої) процитовано абзац із ухвали слідчого судді ВАКС, що «...п. 4 § 2 Прикінцевих положень Закону № 2147-VII встановлює не лише момент набуття чинності відповідними положеннями (відповідними змінами у ст. ст. 217 та 219 КПК України, адже вони вводяться в дію через три місяці після набрання чинності цим Законом), а й також умову застосування (не мають зворотної дії в часі, застосовуються до справ, по яких відомості про кримінальне правопорушення, внесені в ЄРДР після введення в дію цих змін) [25].

Виходячи із такого вище наведеного стану справ, а також міркуючи в унісон вже висловленій нами позиції, котрею, серед іншого, й підтримано авторські аргументи щодо того, що аналізований пункт введено в дію 15 березня 2018 року, вважаємо, що зміни до КПК, згадані в пункті 4 § 2 застосовуються у кримінальних провадженнях, внесених до ЄРДР з 15 березня 2018 року.

У своєму рішенні від 11 вересня 2023 року у справі № 711/8244/18 (провадження № 51-769 кмо 22) судді об'єднаної палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду вважають по іншому та вказують, що «...датою введення в дію положень....., у тому числі пункту 10 частини 1 статті 284 КПК України, є 16 березня 2018 року» [20]. При цьому, як вже розлоге аналізувалося вище по тексту, чомусь судді аргументують такий підхід та, як його результат–висновок частиною 5 статті 115 КПК України [20].

Що ж стосується зворотної дії пункту 10 частини 1 статті 284 КПК України, то маємо із цього приводу наступні міркування.

По-перше, як вже зазначено вище, п. 4 § 2 Прикінцевих положень Закону № 2147-VII встановлює порядок із моментом набуття чинності відповідними положеннями також і **умову застосування** [25] (не мають зворотної дії в часі, застосовуються до справ, по яких відомості про кримінальне правопорушення, внесені в ЄРДР після введення в дію цих змін) [24; 25]. *Тобто без дотримання цієї умови застосовувати пункт 10 частини 1 статті 284 КПК України, як й інші положення, що згадані у пункті 4 §2 розділу 4 Закону 2147 не представляється можливим.*

По-друге, означений законодавчий підхід відповідає усталеній доктринальній ідеї про те, що кримінальний процесуальний закон зворотної сили не має, бо в іншому випадку, як вірно стверджують автори Академічного курсу «Кримінальний процес України» (у 3-х томах, том №1, Львів: 2021) за редакцією Академіка НАПрН України професора Василя Тимофійовича Нора, якщо допустити його зворотню дію, «...виникла б можливість ревізії результатів вже проведених згідно зі старим законом процесуальних дій і повторне їх вчинення за новими процесуальними нормами» [23, с.110]. Хоча деякі дослідники у галузі кримінального процесуального права генерують ідею, що «...слід ввести таке привило дії закону у часі: кримінальний процесуальний закон, який скасовує або звужує права учасників кримінального провадження, не має зворотної сили і не поширюється на кримінальну процесуальну діяльність, розпочату до набрання ним чинності. Натомість кримінальний процесуальний закон, що надає учасникам кримінального провадження додаткові права або покращує їх становище, має зворотню силу і поширюється на відносини, що виникли раніше» (такий підхід виправдано критикується авторами згаданого вище підручника, як такий, що не узгоджується із положеннями Конституції України (бо згідно частини 3 її статті 22 «...при прийнятті нових законів або внесення змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав та свобод») та наскрізною ідеєю удосконалення сучасного кримінального процесуального законодавства, котра ґрунтується, насамперед, на кроках щодо розширення системи прав учасників кримінального провадження та посилення процесуальних гарантій) [23, с.109-111]. Такою ж була і правова позиція Верховного Суду у постанові від 28.10.2020. [26].

Отож, підведемо підсумок наших наукових пошуків щодо вже розглянутого блоку задекларованої у назві цієї статті проблематики. Так, датою введення в дію положень, згаданих у пункті 4 §2 розділу 4 Закону 2147, у тому числі пункту 10 частини 1 статті 284 КПК, варто вважати 15 березня 2018.

Умова застосування пункту 10 частини першої статті 284 КПК України є законодавчо обумовленою (ця зміна до частини першої статті 284 КПК України застосовується до справ, по яким відомості про кримінальне правопорушення, внесені в Єдиний реєстр досудових розслідувань після введення в дію цієї зміни [24]) та слідує із загального правила про те, **що кримінальний процесуальний закон зворотної дії на ту кримінальну процесуальну діяльність, яка розпочата** (відомості унесено до

ЄРДР, а за особливого режиму кримінального провадження в умовах воєнного стану та якщо відсутня технічна можливість доступу до Єдиного реєстру досудових розслідувань – винесено відповідну постанову про початок досудового розслідування, яка повинна містити відомості, передбачені частиною п'ятою статті 214 КПК України...[24]) **до набуття ним чинності, не має.**

II. Чи виключається строк ознайомлення сторони обвинувачення з матеріалами, відкритими стороною захисту в порядку передбаченому статтею 290 цього Кодексу зі строку досудового розслідування, передбаченого статтею 219 КПК? [2].

По-перше, приступаючи до розгляду даного питання варто звернутися до назви та викладу законодавцем частин статті 290 КПК України. Назва статті звучить, як «Відкриття матеріалів іншій стороні». Тобто вже передбачається, що є ті сторони, які таку діяльність («відкриття матеріалів») будуть реалізовувати, а дана норма встановлює для них певні правила у перебігу цієї діяльності. Своєю чергою пункт 19 частини 1 статті 3 КПК України розрізняє дві сторони (обвинувачення і захисту) кримінального провадження, котре здійснюється на основі змагальності (частина 1 статті 22 КПК України) [1]. Прокурор однозначно належить до однієї із двох сторін, а саме – до сторони обвинувачення.

По-друге, ці дві сторони мають певні права та обов'язки у перебігу відкриття матеріалів одна одній. Тягар обов'язків у перебігу означеної процесуальної діяльності звісно, що несуть прокурор та слідчий (див. ч.1-3 статті 290 КПК України та в меншій мірі інші частини). При цьому, на сторону захисту теж законодавцем покладено певні обов'язки. Так аналізом частини 6 статті 290 КПК прослідковано, що, серед іншого, *правом сторони захисту є знайомитися із відкритими їй стороною обвинувачення матеріалами і вже за результатами такого ознайомлення сформувані власне переконання про них у їх сукупності та лише тоді приймати рішення щодо наявних у неї (сторони захисту) матеріалів, з огляду віднесення нею (стороною захисту) цих матеріалів до тих, котрі «...можуть бути використані прокурором на підтвердження винуватості...» [1].* Тобто на завершення такої діяльності з ознайомлення, через набуття певних переконань та прийняття за їх результатами власних рішень, сторона захисту має право прийняти і таке із них, що не надаватиме прокурору доступ до тих матеріалів, які на її аргументоване (що сформувалося у перебігу ознайомлення з відкритими їй представником сторони обвинувачення матеріалами досудового розслідування) переконання «...можуть бути використані прокурором на підтвердження винуватості обвинуваченого у вчиненні кримінального правопорушення» [1].

По-третє, як ми бачимо, у статті 290 КПК України законодавець вірно оперує терміном «сторони кримінального провадження», зрозуміло й відносячи до сторони обвинувачення прокурора.

По-четверте, частина 10 статті 290 КПК України розпочинається із такого законодавчого положення: «Сторонам кримінального провадження, потерпілому, представнику юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, надається достатній час для ознайомлення з матеріалами, до яких їм надано доступ...» [1]. Тобто такий доступ сторони надають одна одній із тими особливостями, які передбачені статтею 290 КПК. Очевидно право на такий доступ... отримує й прокурор, але воно (право), як вже вище проаналізовано, не є безумовне, і на нього (прокурора) також поширюються положення частини 10 статті 290 КПК України – йому теж (як і представникам сторони захисту, потерпілому, представнику юридичної особи, щодо якої здійснюється

провадження) повинен надаватися достатній час для ознайомлення з матеріалами, до яких йому надано доступ [1].

По-п'яте, у частині 5 статті 219 КПК України, котра чинна на сьогодні, а також у тій частині статті 219 КПК України, котра була тогочасно чинною, загалом передбачався і передбачений зараз (правда із відповідними розширеними уточненнями, див. частину 5 статті 219 КПК України із змінами, внесеними згідно із Законом № 2201-IX від 14.04.2022) такий узагальнений підхід, як не включення до строку досудового розслідування строку ознайомлення сторонами з його матеріалами (хоча й момент початку перебігу цього строку, який виключається.... досі залишається дискусійним [7, с.44-57; 8; 9], не дивлячись на наявне рішення Верховного Суду).

Отож, слідуючи з усього викладеного, згоджуємося із колегією суддів Першої судової палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду, яка передала провадження на розгляд об'єднаної палати, погодившись з позицією прокурора, так як вважала, що строк ознайомлення сторони обвинувачення з матеріалами, відкритими стороною захисту, мав бути виключений зі строку досудового розслідування, передбаченого статтею 219 КПК [2].

І насамкінець варто навести й цитату із рішення об'єднаної палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду, яка 11 вересня 2023 року висловила свою правову позицію, що «...строк ознайомлення сторони обвинувачення з матеріалами, відкритими стороною захисту в порядку, передбаченому ст. 290 КПК України, не впливає на перебіг строку досудового розслідування, тому твердження сторони обвинувачення про необхідність зарахування до строку досудового розслідування періоду з 20 по 28 вересня 2018 року» [20] (автор: хоча твердження сторони обвинувачення стосувалося іншого...див. вище по тексту), «не заслуговують на увагу, що є наслідком часткового задоволення касаційної скарги прокурора» [20]. Такий висновок здебільшого було сформульовано на підставі тези про те, що «...матеріали, які мають відношення до кримінального провадження і які перебувають у володінні сторони захисту, не є матеріалами досудового розслідування...» [20]. Хоча концептуально упущено, що як і назва статті 290 КПК України, так і її наповнення стосуються «відкриття матеріалів іншій стороні», а не лише відкриття матеріалів досудового розслідування.

Отож залишаємося на власних наукових позиціях, що строк ознайомлення сторони обвинувачення з матеріалами, відкритими стороною захисту, мав бути виключений зі строку досудового розслідування, передбаченого статтею 219 КПК [3].

Висновки

Датою введення в дію положень, згаданих у пункті 4 §2 розділу 4 Закону 2147, у тому числі пункту 10 частини 1 статті 284 КПК, варто вважати 15 березня 2018.

Умова застосування пункту 10 частини першої статті 284 КПК України є законодавчо обумовленою та слідує із загального правила про те, що кримінальний процесуальний закон зворотної дії на ту кримінальну процесуальну діяльність, яка розпочата до набуття ним чинності, не має.

Строк ознайомлення сторони обвинувачення з матеріалами, відкритими стороною захисту, має виключатися зі строку досудового розслідування, передбаченого статтею 219 КПК [3].

Список використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012. у редакції від 4.08.2023, підстава – 3341-IX. База даних «Законодавство України»/ ВР України. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
2. Звернення судді Верховного Суду до членів Науково-консультативної ради при Верховному Суді у справі № 711/8244/18 (провадження № 51-769км22) із реєстраційним вхідним номером Верховного Суду 110/0/26-23 від 10.04.2023.
3. Науковий висновок члена НКР при Верховному суді професора Ірини Басистої «Щодо тлумачення та застосування положень пункту 10 частини 1 статті 284 КПК України, статей 219, 290 КПК України» (на виконання звернення від судді, голови Касаційного кримінального суду Верховного Суду Станіслава Івановича Кравченка у справі № 711/8244/18, провадження №51-769км22). 30.05.2023. 18 с.
4. Звернення до членів НКР при Верховному Суді у справі №705/1850/21 (провадження № 51-5604км21) від судді ККС ВС Макаровець Алли Миколаївни від 28.06.2022.
5. Науковий висновок члена НКР при Верховному Суді д.ю.н., професора Ірини Басистої «Щодо застосування строків, визначених в статті 301 КПК, яка регулює особливості закінчення дізнання, під час вирішення питання про закриття кримінального провадження у разі, якщо після повідомлення особі про підозру закінчився строк досудового розслідування, визначений статтею 219 КПК (п. 10 ч. 1 ст. 284 КПК) (на виконання звернення від судді Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду Макаровець Алли Миколаївни). 15.07.2022. 8 с.
6. Басиста І.В. Щодо застосування строків, визначених в статті 301 КПК, яка регулює особливості закінчення дізнання, під час вирішення питання про закриття кримінального провадження у разі, якщо після повідомлення особі про підозру закінчився строк досудового розслідування, визначений статтею 219 КПК (п. 10 ч. 1 ст. 284 КПК). *Теорія та практика протидії злочинності у сучасних умовах: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (21 жовтня 2022 року) / упор. Л. В. Павлик, У. О. Цмоць. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. С. 32-40. URL: <https://www.lvduvs.edu.ua/uk/library/materialy-naukovykh-konferentsii.html>*
7. Басиста І.В., Благута Р.І., Комісарчук Ю.А. Актуальні проблеми застосування кримінального процесуального законодавства: навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 432 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/5086>
8. Науковий висновок члена НКР при Верховному Суді д.ю.н., професора Ірини Басистої «Щодо правозастосування частини 5 статті 219 КПК України» (на виконання звернення від судді Касаційного кримінального суду Верховного Суду Юрія Миколайовича Луганського у справі № 216/4805/20). 13.09.2022. 15с.
9. Басиста І.В. Обчислення строку досудового розслідування при ознайомленні з його матеріалами: теорія та практика. *Наукові записки Національного університету «Києво-Могилянська академія». Юридичні науки». 2023. Том 11. С. 47-55. <https://doi.org/10.18523/2617-2607.2023.11.47-55>*
10. Звернення до членів НКР при Верховному Суді від судді ККС Верховного Суду Юрія Миколайовича Луганського у справі № 216/4805/20 із реєстраційним вхідним номером Верховного Суду 278/0/26-22 від 8.08.2022 на 4-х аркушах.
11. Науковий висновок члена НКР при Верховному Суді д.ю.н., професора Ірини Басистої «Щодо тлумачення статті 290 КПК України» (на виконання звернення від судді Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду Голубицького Станіслава Савелійовича у справі № 522/1714/16-к. 11 лютого 2021 року. 9 с.
12. Науковий висновок члена НКР при Верховному Суді Ірини Басистої щодо застосування п. 10 ч. 1 ст. 284 КПК України у ситуації, коли необхідно вирішити питання щодо кримінального правопорушення, яке посягає на «два безпосередніх об'єкти», одним із яких є життя і здоров'я людини (на виконання звернення від судді Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду Миколи Івановича Ковтуновича у справі № 932/8842/20).
13. Басиста І.В. Щодо застосування п. 10 ч. 1 ст. 284 КПК України у ситуації, коли необхідно вирішити питання щодо кримінального правопорушення, яке посягає на «два безпосередніх об'єкти», одним із яких є життя і здоров'я людини. *Кримінальна юстиція в Україні: реалії та перспективи: матеріали Круглого столу (23 вересня 2022 року) / упор. І.В.Гловюк, Н.Р. Лащук, В.В.Навроцька, І.Р.Серкевич, Н.І.Устрицька. Львів: Львівський державний університет внутрішніх*

справ, 2022. С.123-128. URL: <https://www.lvduvs.edu.ua/uk/library/materialy-naukovykh-konferentsii.html>

14. Дроздов О.М., Басиста І.В., Дроздова О.В. Закриття кримінального провадження апеляційним судом у випадку смерті обвинуваченого щодо якого ухвалено виправдувальний вирок через недоведеність в його діянні складу кримінального правопорушення. *Правова позиція*. 2023. № 2 (39). С. 74-80. (Університет митної справи та фінансів). DOI <https://doi.org/10.32782/2521-6473.2023-2.15>

https://legalposition.umsf.in.ua/archive/2023/2/15.pdf?fbclid=IwAR2iK7AJNZ7waLORGVSvP7CnJ8qvQqQLDhRV_KIDv2KDGsN41PmYTKbYIS8

15. Науковий висновок члена НКР при Верховному Суді д.ю.н., професора Ірини Басистої «Щодо того, чи поширюються повноваження слідчого судді на прийняття процесуального рішення про продовження строків досудового розслідування виключно на провадження, які розпочаті «після 16 березня 2018 року» (на виконання звернення від судді Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду Германа Миколайовича Анісімова у справі № 753/12578/19 (провадження № 51-206кмо22)). 30.09.2022. 8 с.

16. Басиста І.В. Чи поширюються повноваження слідчого судді на прийняття процесуального рішення про продовження строків досудового розслідування виключно на провадження, які розпочаті «після 16 березня 2018 року». *Правове регулювання суспільних відносин в умовах воєнного стану та післявоєнної відбудови з метою забезпечення сталого розвитку*: матеріали XI Міжнародної наук.-практ. конф. (м. Київ, 9 грудня 2022 р.). Упоряд: Бевз С.І., Бирса Н.О., Серебрякова Ю.О. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2022. С. 287-292. URL: <https://kigap.kpi.ua/nauka/konferencii>

17. Віра Михайленко Креативність чи безсистемність? Дві системи обчислення і продовження строків досудового розслідування. 08.12.2021. Юридична газета Online. №23 (753). URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/sudova-praktika/kreativnist-chi-bezsistemnist-dvi-sistemi-obchislennya-i-prodovzhennya-strokov-dosudovogo-rozsliduva.html>

18. Діденко Є.В. Питань застосування змін до КПК України в розрізі зворотної дії процесуального закону в часі. 30.03.2018. URL: <https://barristers.org.ua/news/pytannya-zastosuvannya-zmin-kpk-ukrayiny-v-rozrizi-zvortnoyi-diyi-protseualnogo-zakonu-v-chasi/>

19. Дроздов О.М. Дія кримінального процесуального закону в часі у *Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т.* Харків: Право, 2016.: том 19: Крим. процес, судоустр., прокур. та адвокат. / редкол. В.Т. Нор (голова) та ін. Нац. акад. прав. наук України; Ін-т держ. і права ім. В.М. Корецького НАН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2020. С. 176-180.

20. Постанова об'єднаної палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 11 вересня 2023 року у справі № 711/8244/18 (провадження № 51-769 кмо 22). URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/113536395>

21. Кримінальний процес: підручник/ І.В. Басиста, Р.І. Благута, І.В. Гловюк та ін. за заг. ред. А.Я. Хитри та Р.М. Шехавцова. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. Ч.1. 492 с. URL: <https://www1.lvduvs.edu.ua/pidruchnyku-posibnyku#>

22. Фомін С.Б. Строк процесуальний. *Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т.* Харків: Право, 2016.: том 19: Крим. процес, судоустр., прокур. та адвокат. / редкол. В.Т. Нор (голова) та ін. Нац. акад. прав. наук України; Ін-т держ. і права ім. В.М. Корецького НАН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2020. С. 801-805.

23. Кримінальний процес України: Академічний курс: у 3 т. Т.1: Загальна частина / В.Т. Нор, Н.Р. Бобечко, М.В. Багрій та ін. за ред. акад. НАПрН України, д-ра юрид. наук, проф. В.Т. Нора та д-ра юрид. наук, проф. Н.Р. Бобечка. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2021. 912 с.

24. Кримінальний процесуальний кодекс України. Документ 4651-VI, редакція від 28.04.2023, підстава - 2858-IX. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>

25. Ухвала слідчого судді Вищого антикорупційного суду від 8.04.2020 у справі №991/2199/20, провадження 1-кц/991/2244/20. URL: <https://www.reyestr.court.gov.ua/Review/88733860>

26. Постанова колегії суддів Третньої судової палати ККС ВС від 28.10.2020 у справі №937/2480/20 (провадження №51-3476км20). URL: <https://reyestr.court.gov.ua>

References

1. Criminal Procedure Code of Ukraine dated 04.13.2012. in the edition of 08/04/2023, basis - 3341-IX. Database "Legislation of Ukraine"/ Verkhovna Rada of Ukraine. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (in Ukrainian)

2. Address of the judge of the Supreme Court to the members of the Scientific Advisory Council at the Supreme Court in case No. 711/8244/18 (proceedings No. 51-769km22) with the registration entry number of the Supreme Court 110/0/26-23 dated 10.04.2023. (in Ukrainian)

3. Scientific opinion of a member of the Scientific Advisory Council at the Supreme Court of Professor Iryna Basysta "Regarding the interpretation and application of the provisions of clause 10, part 1, article 284 of the Criminal Procedure Code of Ukraine, articles 219, 290 of the Criminal Procedure Code of Ukraine" (in response to an appeal from judge of the Criminal Court of Cassation of the Supreme Court in case No. 711/8244/18, proceedings No. 51-769km22). 30.05.2023. 18 p. (in Ukrainian)

4. Address to the members of the Scientific Advisory Council at the Supreme Court in case No. 705/1850/21 (proceedings No. 51-5604km21) from judge of the Supreme Court dated June 28, 2022. (in Ukrainian)

5. Scientific opinion of a member of the Scientific Advisory Council at the Supreme Court, Doctor of Law, Professor Iryna Basysta "Regarding the application of the terms specified in Article 301 of the Criminal Procedure Code, which regulates the specifics of the end of the inquiry, when deciding the issue of closing criminal proceedings if, after notification the period of pre-trial investigation defined by Article 219 of the Criminal Procedure Code (Clause 10, Part 1 of Article 284 of the Criminal Procedure Code) has expired for a suspect (in response to an appeal from judge of the Supreme Court). 15.07.2022. 8 p. (in Ukrainian)

6. Basysta, I.V. (2022). Shchodo zastosuvannya strokiv, vyznachenikh v stat'ii 301 KPK, yaka rehuluie osoblyvosti zakinchennia diznannia, pid chas vyrishennia pytannia pro zakryttia kryminalnoho provadzhennia u razi, yakshcho pislia povidomlennia osobi pro pidozru zakinchyvsia strok dosudovoho rozsliduvannia, vyznacheniyi statteiu 219 KPK (p. 10 ch. 1 st. 284 KPK). [Regarding the application of the time limits specified in Article 301 of the Criminal Procedure Code, which regulates the specifics of the end of the investigation, when deciding the issue of closing criminal proceedings in the event that the period of pre-trial investigation determined by Article 219 of the Criminal Procedure Code has expired after the notification of the suspect 284 of the CPC]. *Teoriia ta praktyka protydii zlochynnosti u suchasnykh umovakh: materialy Mizhnarodnoi naukovy-praktychnoi konferentsii* (pp. 32-40). Lviv: Lvivskiy derzhavnyi universytet vnutrishnikh sprav. Retrieved from <https://www.lvduvs.edu.ua/uk/library/materialy-naukovykh-konferentsii.html> (in Ukrainian)

7. Basysta, I.V., Blaguta, R.I., Komissarchuk, Yu.A. (2022) Aktualni problemy zastosuvannya kryminalnoho protsesualnoho zakonodavstva [Actual problems of the application of criminal procedural legislation] Lviv: Lvivskiy derzhavnyi universytet vnutrishnikh sprav. Retrieved from <https://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/5086> (in Ukrainian)

8. Scientific opinion of a member of the Scientific Advisory Council at the Supreme Court, Doctor of Law, Prof Iryna Basysta "Regarding the enforcement of part 5 of Article 219 of the Criminal Procedure Code of Ukraine" (in response to an appeal from the judge of the Supreme Court in case No. 216/4805/20). 13.09.2022. 15 s. (in Ukrainian)

9. Basysta, I.V. (2023). Obchyslennia stroku dosudovoho rozsliduvannia pry oznaiomlenni z yoho materialamy: teoriia ta praktyka. [Calculation of the period of pre-trial investigation when familiarizing with its materials: theory and practice]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Kyievo-Mohylianska akademiia». Yurydychni nauky»,* 11, 47-55. (in Ukrainian)

10. Appeal to the members of the Scientific Advisory Council at the Supreme Court from the judge of the Supreme Court in case No. 216/4805/20 with the registration entry number of the Supreme Court 278/0/26-22 dated 08/08/2022. (in Ukrainian)

11. Scientific opinion of a member of the Scientific Advisory Council at the Supreme Court, Doctor of Law, Professor Iryna Basysta "Regarding the interpretation of Article 290 of the Criminal Procedure Code of Ukraine" (in response to an appeal from the judge of the Supreme Court in case No. 522/1714/ 16-k. 11.02.2021. 9 p. (in Ukrainian)

12. Scientific opinion of the member of the Scientific Advisory Council at the Supreme Court Iryna Basysta, regarding the application of Clause 10, Part 1, Art. 284 of the Criminal Procedure Code of Ukraine in a situation where it is necessary to resolve the issue of a criminal offense that encroaches on "two immediate objects", one of which is human life and health (in response to an appeal from the judge of the Supreme Court in case No. 932/8842/20). (in Ukrainian)

13. Basysta, I.V. (2022). Shchodo zastosuvannya p. 10 ch. 1 st. 284 KPK Ukrainy u sytuatsii, koly neobkhdno vyrishyty pytannia shchodo kryminalnoho pravoporushennia, yake posiahaie na «dva bezposerednikh obiekty», odnym iz yakych ye zhyttia i zdorovia liudyny. [Regarding the application of Clause 10, Part 1, Art. 284 of the Criminal Code of Ukraine in a situation where it is necessary to resolve the issue of a criminal offense that encroaches on "two immediate objects", one of which is human life and

health]. *Kryminalna yustytisia v Ukraïni: realiï ta perspektyvy: materialy Kruhloho stolu* (pp.123-128). Lviv: Lvivskiy derzhavnyi universytet vnutrishnikh sprav.. Retrieved from <https://www.lvduvs.edu.ua/uk/library/materialy-naukovykh-konferentsii.html> (in Ukrainian)

14. Drozdov, O.M., Basysta, I.V., Drozdova, O.V. (2023). Zakryttia kryminalnoho provadzhennia apeliatsiinym sudom u wypadku smerti obvynuvachenoho shchodo yakoho ukhvaleno vypravduvalnyi vyrok cherez nedovedenist v yoho diïanni skladu kryminalnoho pravoporushennia. [Closing of criminal proceedings by the court of appeals in the case of the death of the accused in which the verdict of acquitration was passed due to failure to prove the Constitution of a criminal offense in his action]. *Pravova pozytsiia*, 2 (39), 74-80. (Universytet mytnoi spravy ta finansiv). DOI <https://doi.org/10.32782/2521-6473.2023-2.15> Retrieved from https://legalposition.umsf.in.ua/archive/2023/2/15.pdf?fbclid=IwAR2iK7AJNZ7waLORGVSvP7CnJ8qvQqQLDhRV_KIDv2KDGsN41PmYTKbYIS8 (in Ukrainian)

15. Scientific opinion of a member of the Scientific Advisory Council at the Supreme Court, Doctor of Law, Professor Iryna Basysta "Regarding whether the powers of the investigating judge to make a procedural decision on the extension of the pre-trial investigation period are extended exclusively to proceedings that were started "after March 16, 2018" (in response to an appeal from the judge of the Supreme Court in case No. 753/12578/19 (proceedings No. 51-206kmo22)). (in Ukrainian)

16. Basysta, I.V. (2022). Chy poshyriiutsia povnovazhennia slidchoho suddi na pryiniattia protsesualnoho rishennia pro prodovzhennia strokiv dosudovoho rozsliduvannia vykliuchno na provadzhennia, yaki rozpochati «pislia 16 bereznia 2018 roku». [Do the investigative judge's powers to make a procedural decision on extending the pre-trial investigation period apply exclusively to proceedings that were started "after March 16, 2018"?. *Pravove rehuliuвання suspilnykh vidnosyn v umovakh voïennoho stanu ta pisliavoïennoi vidbudovy z metoiu zabezpechennia staloho rozvytku: materialy XI Mizhnarodnoi nauk.-prakt. konf.* (pp. 287-292). Kyiv: KPI im. Ihoria Sikorskoho. Retrieved from <https://kigap.kpi.ua/nauka/konferencii> (in Ukrainian)

17. Vira Mykhaylenko (2021). Kreatyvnist chy bezsystemnist? Dvi systemy obchyslennia i prodovzhennia strokiv dosudovoho rozsliduvannia [Creativity or disorganization? Two systems of calculation and extension of terms of pre-trial investigation]. 08.12.2021. Yurydychna hazeta Online. 23 (753). Available at: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/sudova-praktika/kreatyvnist-chi-bezsystemnist-dvi-sistemi-obchislennya-i-prodovzhennya-strokov-dosudovogo-rozsliduvannya.html> (in Ukrainian)

18. Didenko, E.V. (2018). Pytannia zastosuvannia zmin do KPK Ukrainy v rozrizi zvorotnoi diï protsesualnoho zakonu v chasi [Issues of application of changes to the CPC of Ukraine in terms of retroactive effect of the procedural law in time]. 30.03.2018. Available at: <https://barristers.org.ua/news/pytannya-zastosuvannya-zmin-kpk-ukrayiny-v-rozrizi-zvorotnoyi-diyi-protsesualnogo-zakonu-v-chasi/> (in Ukrainian)

19. Drozdov, O.M. (2020). Diïa kryminalnoho protsesualnoho zakonu v chasi. [Retroactive effect of the criminal procedural law]. *Velyka ukrainska yurydychna entsyklopediïa: u 20t.* Kharkiv: Pravo, 2016.: Vol 19: Krym. protses, sudoustr., prokur. ta advokat. / redkol. V.T. Nor (holova) ta in. Nats. akad. prav. nauk Ukrainy; In-t derzh. i prava im. V.M. Koretskoho NAN Ukrainy; Nats. yuryd. un-t im. Yaroslava Mudroho. (pp. 176-180.) Kh.(in Ukrainian)

20. Resolution of the joint chamber of the Criminal Court of Cassation of the Supreme Court of September 11, 2023 in case No. 711/8244/18 (proceedings No. 51-769 kmo 22). Available at: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/113536395> (in Ukrainian)

21. Basysta, I.V., Blaguta, R.I., Hlovyuk, I.V. et al. (2022). Kryminalnyi protses. [Criminal process]. Lviv: Lvivskiy derzhavnyi universytet vnutrishnikh sprav, Part.1. Retrieved from <https://www1.lvduvs.edu.ua/pidruchnyky-posibnyky#> (in Ukrainian)

22. Fomin, S.B. (2020). Strok protsesualnyi [The procedural term]. *Velyka ukrainska yurydychna entsyklopediïa: u 20t.* Kharkiv: Pravo, 2016. Tom 19: Krym. protses, sudoustr., prokur. ta advokat. / redkol. V.T. Nor (holova) ta in. Nats. akad. prav. nauk Ukrainy; In-t derzh. i prava im. V.M. Koretskoho NAN Ukrainy; Nats. yuryd. un-t im. Yaroslava Mudroho. (pp. 801-805). Kharkiv. (in Ukrainian)

23. Nor, V.T., Bobechko, N.R., Bagrii, M.V. et al. (2021). Kryminalnyi protses Ukrainy: Akademichnyi kurs: u 3 t. [Criminal process of Ukraine in 3 vols]. T.1: Zahalna chastyna [General part]. Lviv: LNU im. Ivana Franka. 912 p. (in Ukrainian)

24. Criminal Procedure Code of Ukraine. Document 4651-VI, edition dated 04/28/2023, basis - 2858-IX. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (in Ukrainian)

25. Decision of the investigating judge of the Higher Anti-Corruption Court dated 04/08/2020 in case No. 991/2199/20, proceedings 1-ks/991/2244/20]. Available at: <https://www.reyestr.court.gov.ua/Review/88733860> (in Ukrainian)

26. Resolution of the panel of judges of the Third Judicial Chamber of the Supreme Court of Justice dated October 28, 2020 in case No. 937/2480/20 (proceedings No. 51-3476km20). Available at: <https://reyestr.court.gov.ua> (in Ukrainian)

Стаття: надійшла до редакції 06.10.2023
прийнята до друку 27.10.2023
The article: is received 06.10.2023
is accepted 27.10.2023

Бібліографія: Басиста І. В., Йосифович Д. І. Проблематика набрання чинності положеннями пункту 10 частини 1 статті 284 КПК (або чому важливо розмежовувати правила обчислення процесуальних строків від правил набрання чинності положеннями нормативно-правових актів), неможливість зворотної дії та аспекти його застосування у випадку направлення обвинувального акту до суду за межами строку досудового розслідування. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького: Журнал. Серія Право.* Івано-Франківськ: Редакційно-видавничий відділ Університету Короля Данила, 2023. Вип. 16 (28). С. 100-116. DOI: <https://doi.org/10.33098/2078-6670.2023.16.28.100-116>

